

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ ความรู้ ความคิดเห็น และการใช้บริการที่สถานอนามัยของ
ประชาชน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อผู้เขียน

นายจักรินทร์ ช้องวงษ์

ส.ม.

สาธาณสุขศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

อาจารย์ นายแพทย์พงศ์เทพ วิวรรณเดชะ ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประไพศรี ช่อนกลิ่น กรรมการ

อาจารย์ นายแพทย์สมศักดิ์ ธรรมธิตวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชน เกี่ยวกับบริการด้าน
รักษาพยาบาลของสถานอนามัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสถานอนามัยเกี่ยวกับการให้
บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสภาพแวดล้อมของสถานอนามัย การใช้บริการด้านรักษา
พยาบาลที่สถานอนามัย ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับการใช้บริการที่สถานอนามัยเมื่อ
เจ็บป่วย ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคิดเห็นที่มีต่อสถานอนามัยกับการใช้บริการที่สถาน
อนามัยเมื่อเจ็บป่วย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับการใช้บริการที่สถานอนามัยเมื่อ
เจ็บป่วย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่หัวหน้าครอบครัวในเขตอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นกลุ่มหลายขั้นตอน ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ใน

การศึกษาคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบความรู้ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไค-สแควร์ และ Fisher's exact test ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะทั่วไปของหัวหน้าครอบครัวที่รับการสัมภาษณ์ พบว่า เป็นชายและหญิง ร้อยละ 45.6 และ 54.4 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 - 59 ปี ร้อยละ 28.3 สถานภาพการสมรสแต่งงาน และยังอยู่ด้วยกันร้อยละ 67.2 การศึกษาจบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 85.6 มีอาชีพทางด้านเกษตรกรรมร้อยละ 41.1 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 100 และ รายได้ของครอบครัวต่อเดือนอยู่ในระดับพอมีพอใช้ร้อยละ 64.4

2. ความรู้เกี่ยวกับบริการด้านรักษาพยาบาลที่สถานีนอนามัย ของประชาชนอำเภอ บางปะหันอยู่ในระดับปานกลางคือ อยู่ในช่วงร้อยละ 80.0 ถึง 82.8 ข้อที่ตอบผิดมาก ได้แก่ สถานีนอนามัยไม่สามารถรักษาโรคเหล่านี้ได้ ได้แก่ หอบหืด คออักเสบ ทอนซิลอักเสบ และ โลหิตจางจากขาดธาตุเหล็ก

3. ความคิดเห็นที่มีต่อสถานีนอนามัย เกี่ยวกับการให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสภาพแวดล้อมของสถานีนอนามัยอยู่ในระดับปานกลางถึงดีคือ อยู่ในช่วงร้อยละ 81.0 ถึง 96.0 มีความคิดเห็นที่เป็นลบต่อการตรวจโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขคือ ตรวจไม่ละเอียด เท่าที่ควร

4. การเจ็บป่วยของประชาชนในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (พฤศจิกายน 2534 - เมษายน 2535) อยู่ในช่วง 1.0 - 1.3 ครั้งต่อคนต่อ 6 เดือน โรคที่ป่วยคือ โรคติดเชื้อ โรคระบบทางเดินอาหาร และโรคระบบไหลเวียนโลหิต ร้อยละ 20.8, 14.4 และ 8.8 ตามลำดับ

5. การใช้บริการด้านรักษาพยาบาลที่สถานีนอนามัย ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2534 ถึงเดือนเมษายน 2535 อยู่ในช่วงร้อยละ 53.0 ถึง 67.0 เหตุผลคือ ใกล้เคียงและสะดวก ร้อยละ 33.4

6. มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อสถานีนอนามัย กับการใช้บริการด้านรักษาพยาบาลที่สถานีนอนามัย ($p < 0.05$)

7. ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลฯ เพศ อายุ
ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้ กับการใช้บริการด้านรักษาพยาบาลที่
สถานีนอนามัย

การศึกษาครั้งนี้เสนอแนะว่า ควรให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสามารถของ
สถานีนอนามัยในการรักษาโรคและอาการที่พบบ่อย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานที่สถานีน
อนามัยควรให้ความสำคัญกับการตรวจรักษาโรคให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อสร้างความ
เชื่อถือและการยอมรับของประชาชน อันจะมีผลต่อการมาใช้บริการที่สถานีนอนามัยเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title Knowledge, Opinions and Utilization of
Health Center Services by Villagers in
Bang Pahan District, Pra Nakhon Si
Ayuttaya Province.

Author

Mr. Chackkarin Kongwong

M.P.H.

Public Health

Examining Committee :

Instructor Dr. Pongthep Wiwathanadej Chairman

Assist. Prof. Prapaisri Songlin Member

Instructor Dr. Somsak Thamatithiwat Member

Abstract

The objectives of this study were to survey the villagers' knowledge about health centers' curative services, the villagers' opinions about health workers' services and environment and the utilization of health center on curative services within six months interval (November, 1991 - April, 1992) and to investigate the relationship between knowledge levels and health center utilization on curative services and the relationship between opinion levels to health center services, basic factors and health center utilization on curative services.

One hundred and eighty families' leaders were selected by multi-stage cluster sampling method. The tools used were interviewing questionnaire and achievement testing forms. The study was done during May to July, 1992. Frequencies, percentage, mean, standard deviation, Fisher's exact test, and chi-square test were used for data analysis and presentation.

1. The results revealed that the demographic characteristics of families' leader were male, female (45.6%, 54.4%). Most of families' leader were 50 - 59 years old (28.3%), married status (67.2%), primary education (85.6%), agricultural occupation (41.1%), and adequate economical status (64.4%).

2. The majority were graded as having moderate knowledge about health centers' curative services (80.0 - 82.8%). Most common wrong answers were as follows : the health center could not cure asthma, pharyngitis, tonsillitis and iron deficiency anemia.

3. The opinion about health workers' services health centers' environment was moderately and highly positive (81.0 - 96.0%) the villagers expressed their negative opinion that they had recieved inadequate physical examination during being cured at health center.

4. During November 1991 to April 1992, a rate of illness in the villagers was 1.0 - 1.3 time/person/6 months, the causes of illness were infectious diseases, diseases of the digestive system, diseases of the circulatory system at 20.8, 14.4 and 8.8% respectively.

5. Utilization of Health Center Services during November 1991 to April 1992 was 53.0 - 67.0%. The reasons were it was near and convenient.

6. There was a statistical difference between levels of opinion and utilization of health center services.

7. There were no statistical difference between knowledge about health centers' curative services, sex, age, education, occupation, income and utilization of health centers' curative services.

The study indicated that it is necessary for health centers' officials to provide education to the villagers about health centers' curative services in order to create positive opinion toward the health center services, and it will increase the utilization of health center services too.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved